

MASLAHAH
DALAM
DINAMIKA IJTIHAD
SEMASA

MASLAHAH DALAM DINAMIKA IJTIHAD SEMASA

disunting oleh
**MUHAMMAD ADIB SAMSUDIN
MOHAMMAD ZAINI YAHAYA
MUHAMMAD NAZIR ALIAS**

PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI • 2024
www.ukm.my/penerbit

Cetakan Pertama / *First Printing*, 2024
Hak Cipta / *Copyright* Universiti Kebangsaan Malaysia, 2024

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit UKM terlebih dahulu.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from Penerbit UKM.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*
PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA
<http://www.ukm.my/penerbit>
e-mel: penerbit@ukm.edu.my

Penerbit UKM adalah anggota / *is a member of the*
MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA /
MALAYSIAN SCHOLARLY PUBLISHING COUNCIL
PERSATUAN PENERBIT BUKU MALAYSIA /
MALAYSIAN BOOK PUBLISHERS ASSOCIATION
No. Ahli / *Membership No.* 198302

Atur huruf oleh / *Typeset by*
PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA

Dicetak di Malaysia oleh / *Printed in Malaysia by*
UKM CETAK SDN BHD
Aras Bawah, Bangunan Penerbit UKM
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Perpustakaan Negara Malaysia

Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati
dari Perpustakaan Negara Malaysia

ISBN 978-629-486-390-3

Kandungan

Prakata ... 7

- BAB 1 Konsep *Maslahah* dalam Perundangan Islam ... 9
Muhammad Adib Samsudin, Mohammad Zaini Yahaya & Muhammad Nazir Alias
- BAB 2 *Dawabit* kepada *al-Maslahah al-Shar`iyya* ... 18
Muhammad Adib Samsudin
- BAB 3 *Maslahah* dalam Kitab *Fiqah Turath Melayu* ... 26
Hasanulddin Mohd & Zurita Mohd Yusoff
- BAB 4 Masalahah Umum dalam Prosedur Pengeluaran Fatwa di Malaysia ... 46
Irwan Mohd Subri & Hasanah Abd Khafidz
- BAB 5 Peranan *Maslahah* dalam Pentarjihan Fatwa Nasab Anak Tak Sah Taraf ... 62
Arief Salleh Rosman
- BAB 6 *Maslahah* sebagai Metode Istinbat Hukum dan Aplikasinya dalam Hukum Istibdal Harta Wakaf di Indonesia ... 77
Akbar Sarif, Ridzwan Ahmad & Rini Ariyanti Romli
- BAB 7 Penggunaan *Maslahah* dalam Isu-isu Agihan Zakat ... 95
Nik Abdul Rahim Nik Abdul Ghani, Nurul Ilyana Muhd Adnan, Ahmad Husni Abd Rahman & Muhammad Furqan Abdullah

BAB 8 *Maqasid Syari'ah dalam Perspektif Sunnah Nabawiyyah:
Analisis Teks-teks Hadis Berkaitan Zakat ... 109*

Mohd Murshidi Mohd Noor & Ahmad Khilmy Abdul Rahim

BAB 9 *Konsep Maslahah dan Mafsadah dalam Maqasid Syari'ah:
Antara Shaf'iyyah dan Malikiyyah ... 130*

Ridzwan Ahmad

BAB 10 *Maslahah Asas Siyasah Syar'iyah dalam Tadbir Urus Kerajaan
... 146*

Arief Salleh Rosman & Nor Safina Zainal

Rujukan ... 159

Senarai Penyumbang ... 171

Indeks ... 173

Prakata

Segala puji kepada Allah SWT yang telah memberi hidayah kepada kita. Tiadalah kita memperoleh hidayah tanpa petunjuk daripada-Nya. Selawat dan salam kepada Penutup para Nabi dan Penghulu para mujtahid Saiyyiduna Muhammad Sallallah ‘Alaih wa Sallam serta keluarga Baginda dan para Sahabat Radiallah ‘Anhum. Kemaslahatan manusia merupakan elemen penting yang diambilkira oleh Allah SWT dalam pensyariatkan hukum. Bahkan adanya hukum syarak menunjukkan pasti ada masalah atau kebaikan kepada umat manusia sejagat. Dengan kata lain, hukum syarak dan masalah pada hakikatnya adalah dua muka pada satu syiling yang sama. Oleh itu, perbincangan tentang masalah dan hukum dalam Islam sama ada dalam konteks silam mahupun kontemporari sentiasa relevan untuk dibincangkan.

Kami dengan ini selaku penyunting bersama-sama dengan para penulis artikel berusaha menyajikan kupasan isu kontemporari yang menarik untuk ditelusuri dari perspektif masalah. Justeru, dengan izin dan limpah rahmat daripada Allah Maha Kuasa karya suntingan berjudul *Maslahah dalam Dinamika Ijtihad Semasa* berjaya dihasilkan. Buku ini walaupun kelihatan sederhana fizikalnya tetapi maklumat yang terkandung di dalamnya padat dan berautoriti kerana disadur daripada karya-karya hebat ulama usul fiqh silam dan kontemporari. Oleh itu, besar harapan kami agar buku ini menambah maklumat mengenai isu-isu asas dan penting dalam ilmu usul fiqh khususnya yang berkaitan dengan masalah. Sesungguhnya Allah SWT Maha Mengetahui keikhlasan niat kami. Semoga dengan keikhlasan ini, kami sentiasa dirahmati Allah dan beroleh hidayah untuk terus berkarya dalam bidang usul fiqh. Kami turut berdoa buku kecil ini diterima dengan baik oleh pembaca dan memberi manfaat kepada penuntut ilmu sekalian. Paling penting buku ini diterima sebagai sebahagian daripada amalan baik kami untuk kami mengadap Allah SWT pada hari akhirat nanti.

Pada kesempatan ini juga, kami merafakkan rasa syukur kehadiran Ilahi kerana telah memberi tawfiq dan inayah kepada kami untuk menghasilkan buku ini. Kami turut merakamkan penghargaan yang selayaknya kepada Junjungan Besar Nabi Muhammad ﷺ. Begitu juga penghargaan kami kepada ahli keluarga Baginda ﷺ, para Sahabat r.a., para tabiin dan begitulah

seterusnya. Selain itu, setinggi-tinggi ucapan terima kasih juga kepada semua tokoh usul fiqh di atas jasa mereka memberi khidmat yang terbaik kepada ilmu ini sama ada dari aspek penulisan mahupun pengajaran. Begitu juga ucapan terima kasih sebanyak-banyaknya kepada guru dan mashayikh usul fiqh tanpa mengira geografi mereka berada. Tidak lupa juga penghargaan kepada semua guru kami sejak kecil hingga kini dan selamanya. Selain itu, ucapan setinggi-tinggi terima kasih kepada isteri dan semua ahli keluarga kami yang tidak jemu memberi sokongan tenaga, masa dan moral. Semoga Allah SWT membalas jasa baik kalian, memberi pahala yang berlipat kali ganda dan dimasukkan ke dalam syurga tanpa hisab. Amin.

Muhammad Adib Samsudin

Mohammad Zaini Yahaya

Muhammad Nazir Alias